

νίπελ

τ.15~πρώτο δεκαπενθήμερο μήη '00
έντυπο δρόμου του συνδικάτου σαλταδόρων
κουράζομαι πάρα πολύ, ετοιμάζω το επόμενο λάθος με

Τα τελευταία χρόνια εμφανίζεται και στην Ελλάδα μια καινούργια τακτική όσον αφορά στον τρόπο αμοιβής των εργαζόμενων. Αντί για την καταβολή χρημάτων, όταν πρόκειται για δώρα, αυξήσεις στους μισθούς ή για διάφορα πριμ, έχουμε την καταβολή μετοχών της εταιρείας στους εργαζόμενους σε αυτήν, ή τη χορήγηση προτεραιότητας ή καλύτερης τιμής σε περιπτώσεις αγοράς μετοχών της εταιρείας. Η πρακτική αυτή εκδηλώνεται κατά κόρον σε όλες τις νεοεισερχόμενες στο χρηματιστήριο εταιρείες, καθώς και σε όλες τις μεγάλες (τράπεζες, εταιρείες τηλεπι-κοινωνιών, ασφαλιστικές κλπ) αλλά και σε μικρότερες, τις θεωρούμενες μοντέρνες. Στις ΗΠΑ είναι μια πρακτική ήδη παλιά, ενώ στην ΕΕ φαίνεται να γίνεται μια συνολική προσπάθεια καθιέρωσής της καθώς πλέον, εκτός από τα αφεντικά, και τα συνδικάτα της ΕΕ (και η ΓΣΕΕ φυσικά) φαίνεται να συμφωνούν με αυτήν.

Από την πλευρά των αφεντικών παρουσιάζεται ως μια νέα μορφή αμοιβής, από την οποία μόνο οφέλη μπορούν να υπάρξουν για τους εργαζόμενους καθώς πέραν των άμεσων αποδόσεων που μπορεί να τους αποφέρει μια μετοχή (από την πώλησή της), αποκτούν και τη δυνατότητα συμμετοχής στα κέρδη της εταιρείας στην οποία εργάζονται, μέσω του μερίσματος. Από την πλευρά των συνδικάτων παρουσιάζεται ως μια σχεδόν ριζοσπαστική κατάκτηση, η οποία οδηγεί περίπου σε κοινωνική ισότητα ή τουλάχιστον σε δικαιότερη κατανομή των εισοδημάτων καθώς, "επιτέλους" οι εργαζόμενοι συμμετέχουν στα κέρδη της εταιρείας (Καθημερινή 19-1-'00).

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΣΤΗΝ
ΟΠΟΙΑ
ΔΟΥΛΕΥΩ

Μια επιπόλαιη ματιά, για το τι κρύβεται πίσω από αυτήν τη νέα μέθοδο, θα στεκόταν στην έλλειψη ασφαλιστικών εισφορών και φορολογικών επιβαρύνσεων για την πληρωμή με μετοχές, καθώς και στη συνακόλουθη προοπτική αντικατάστασης των ασφαλιστικών ταμείων από ιδιωτικά ή από δημόσια κεφαλαιοποιητικά. Η αλήθεια είναι πως όλα αυτά ισχύουν αλλά αποτελούν πταίσματα μπροστά στην κύρια στόχευση των αφεντικών.

Επίσης μπορεί κανείς να πει ότι η μέθοδος υιοθετείται προκειμένου να κατακερματίσει τα συμφέροντα των εργαζόμενων αλλά και για να πάρει κάποιους η εργοδοσία με το μέρος της. Είναι αλήθεια ότι οι μετοχές έχουν αυτή τη λειτουργία καθώς δε δίνονται σε όλους αλλά ούτε και ισόποσα σε αυτούς που δίνονται. Είναι φανερό επίσης ότι δεν παίρνει καθόλου μετοχές ο κόσμος της ελαστικής απασχόλησης της μαύρης εργασίας, της ανεργίας που, όπως θα δούμε και στη συνέχεια είναι ο πιο άμεσα θιγόμενος από αυτήν την ιστορία.

Τα μεγαλύτερα οφέλη όμως για τα αφεντικά προκύπτουν από το ότι η αμοιβή γίνεται με μετοχές. Αυτό που δίνει τη νέα διάσταση είναι η ίδια η φύση της νέας αμοιβής. Ο εργαζόμενος αλλάζει πλέον ματιά. Η μετοχή μεταφέρει μαζί της την έννοια του συνεταίρου, την ιδιότητα του αφεντικού, τη συμμετοχή στην υπεραξία και όχι μόνο στην πώληση της εργατικής δύναμης. Η δύναμη που μεταφέρει μέσα της είναι μεγάλη. Η ματιά του εργαζόμενου για ακόμη μια φορά αλλοτριώνεται. Γίνεται ίδια με τη ματιά του αφεντικού την οποία και εσωτερικεύει. Η επιχείρηση γίνεται πιο εύκολα "η επιχείρησή μας", εξάλλου "μια οικογένεια δεν είμαστε όλοι"; άσχετα που είμαστε "συνεργάτες", ενώ η υπερωρία γίνεται "θα κάτσω λίγο ακόμα". Η λούφα - ακόμα και η δικιά του πόσο μάλλον των άλλων - γίνεται ζημιά και θα πρέπει να σταματήσει, το σαμποτάζ επίσης και θα πρέπει να καταγγεληθεί. Οι ψεύτικες αναρρωτικές να κοπούν και γενικά ό,τι αφορά στις μικρές καθημερινές αντιστάσεις θα πρέπει να κατασταλεί. Και το ξαναλέμε. Αυτό συνήθως αφορά και τους ίδιους τους τούς εαυτούς. Με την εσωτερίκευση η ματιά του αφεντικού φτάνει ακόμα πιο πέρα από τα προηγούμενα όρια, αυτά της ματιάς του επιστάτη. Φτάνει σε κάθε γωνιά όχι μόνο του εργοστάσιου αλλά και της σκέψης. Κατακλύζει κάθε στιγμή όχι μόνο της εργασίας ή απειθαρχίας αλλά και του σχεδιασμού ή επιθυμίας της. Δεν τους κάνει μόνο συνεργάτες των αφεντικών αλλά και τους

απομυζά όλη τους τη δύναμη, αποδίδοντας και πάλι στα αφεντικά τα μέγιστα, ίσως πολύ περισσότερα από εκείνα που φαινομενικά δίνουν.

Τώρα να πεις για κινητοποιήσεις; Για απεργίες; Για οργανωμένη συλλογική αντίσταση πέρα από την ατομική; Θα πέσουν να σε φάνε. Πέρα από το ότι δεν έχουν την ίδια ανάγκη όλοι για κινητοποίηση (καθώς απολαμβάνουν διαφορετικά το προνόμιο της μετοχής - άλλοι πολύ, άλλοι λίγο, και άλλοι καθόλου) η εσωτερικευμένη ματιά του αφεντικού λειτουργεί κατασταλτικά, και μάλιστα με έναν τρόπο προληπτικό. Κάνουν τα αφεντικά απεργία; Δεν κάνουν! Και μάλιστα είναι ενάντια στις απεργίες. Σίγα μην κάτσει ο άλλος να υπολογίσει αν τον συμφέρει η απεργία ή αν χρειάζεται την αύξηση. Να πάνε να γαμηθούνε τα κωλόπαιδα θα πει γιατί, και να κερδίσουμε καμιά αύξηση θα τα χάσουμε από το μέρισμα. Άσε που οι απεργίες ρίχνουν τη μετοχή στο χρηματιστήριο.

Τέλος εκεί, στο χρηματιστήριο, κλείνει ο κύκλος της μεθόδου που περιγράφουμε και εκεί είναι που τα αφεντικά βγάζουν τα λεφτά διπλά και τριδίπλα. Όλοι μαζί, αυτοί που δε θα έμπαιναν καθόλου σε λογικές επενδύσεων ούτε καν αποταμίευσης (και θα γλίτωναν συνολικά...) μαζί με αυτούς που γενικά θα είχαν μια λογική επένδυσης μικρού κίνδυνου ή αποταμίευσης σε τράπεζες μετατρέπονται σε επενδυτές υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου. Οι αμοιβές των εργαζόμενων κατευθύνονται στους σύγχρονους ναούς του χρήματος όπου βέβαια είτε θα γίνουν λεία των μεγάλων - αυτοί κανονίζουν και εκεί το παιχνίδι - είτε θα αποτελέσουν τα αναγκαία μαξιλάρια για να πέσουν στα μαλακά οι μεγάλοι στις περιόδους κρίσης ενώ διαρκώς θα αποτελούν τις εφεδρείες για διάφορες μακροοικονομικές ρυθμίσεις μέσω

πολιτικών παρεμβάσεων. Βέβαια εκτός από τους μεγάλους, που ούτως ή άλλως θα κέρδιζαν, μπορεί να κερδίσει χρήματα μέσα από το χρημα-τιστήριο και κάποιος από τους μικρούς. Συνήθως όμως αυτά θα είναι είτε χρήματα αεριτζιδικά είτε χρήματα άλλων πιο μικρών, ενώ στο τελικό μέτρημα οι εργαζόμενοι, στο σύνολο, είναι για ακόμη μια φορά χαμένοι. Τέλος η εσωτερικευμένη ματιά του αφε-ντικού μέσα από το χρηματιστήριο μεγεθύνεται. Επεκτείνεται όχι μόνο στους οικονομικούς αλλά και στους κοινωνικούς παράγοντες που μπορεί να το επηρεάσουν και οδηγεί αβίαστα στην επιδίωξη της κοινωνικής ειρήνης.

Δε βλέπουμε το ζήτημα μικροοικονομικά. Δε θέλουμε να κάτσουμε να τα μετρήσουμε και να πούμε ότι έτσι ή αλλιώς θα βγάζαμε περισσότερα. Αυτό που μας καίει είναι η συνολική ανατροπή του υπάρχοντος και στη συγκεκριμένη μέθοδο διακρίνουμε κάτι επιπλέον. Όχι μόνο επιπλέον χασούρα από λεφτά για τους από κάτω αλλά και διάχυση της κυριαρχίας και της εκμετάλλευσης, ανάμεσα και μέσα στους από κάτω.